ונִיתיב לפנים והדר ניתיב לחוץ, כיון דאיכא חטאת ואשם דכי נכנס דמן [א] פסולין לא פסיקא ליה: שהיה ר"ע אומר [וכו']: אמר רב יהודה אמר שמואל משל [ב] למה הדבר דומה לתלמיד שמזג לרבו בחמין ואמר לו "מזוג לי", אמר לו במה? אמר לו לא בחמין אנו עסוקין, עכשיו בין בחמין בין בצונן, הכא נמי כיבדי בחטאת עסקינן ואתי, "חטאת" דכתב רחמנא ל"ל [ג] (אלא) לאו חטאת קאמינא (לה) אלא כל קדשים, מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע מכדי איתרבו כל קדשים [ד] (לגבי מזבח) לענין "מריקה ושטיפה", "חטאת" דכתב רחמנא ל"ל, ש"מ חטאת אין מידי אחרינא לא, והא לא דמיא אלא לתלמיד שמזג לרבו בין בחמין בין בצונן [ה] ואמר לו אל תמזוג לי אלא בחמין, אלא טעמא דר"ע מ"וכל חטאת" דתניא חטאת, אין לי אלא חטאת, קדשי קדשים מנין ת"ל °"כל חטאת", קדשים קלים מנין [ו] ת"ל "וכל חטאת" דברי ר"ע. אמר לו רבי יוסי הגלילי *אפילו אתה מרבה כל היום כולו איני שומע לך אלא [ז] (חטאת) אין לי אלא 'חטאת יחיד', 'חטאת צבור' מנין ת"ל "כל חטאת" ואין לי אלא חטאת זכר חטאת נקבה מנין [ח] ת"ל "וכל", כלפי לייא? אלא ה"ק אין לי אלא חטאת נקבה, חטאת זכר מנין? ת"ל "וכל חטאת" וסבר רבי יוסי הגלילי האי קרא להכי הוא דאתא *והתניא רבי יוסי הגלילי אומר [ט] (לפי שמצינו) כל הענין כולו אינו מדבר אלא בפרים הנשרפים ושעירים הנשרפים לשרוף פסוליהן אבית הבירה ולעמוד בלא תעשה על אכילתו, אמרו לו חטאת שנכנס דמה לפני ולפנים מנין? אמר להם °"הן לא הובא" [י] לדבריו, דר"ע קאמר:

מתני' חטאת שקבל דמה בשני כוסות: יצא אחד מהן לחוץ, הפנימי כשר, נכנס אחד מהם לפנים ר' יוסי הגלילי מכשיר בחיצון וחכמים פוסלין. א"ר יוסי הגלילי מה אם במקום שהמחשבה פוסלת בחוץ לא עשה את המשויר כיוצא, מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים אינו דין שלא נעשה את המשויר כנכנס. נכנס לכפר אע"פ שלא כפר פסול דברי ר"א, ר"ש אומר עד שיכפר. רבי יהודה אומר אם הכניס שוגג כשר. כל הדמים [יא] פסולין שנתנו ע"ג המזבח לא הרצה הציץ אלא על הטמא, שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה על היוצא:

גמ' תניא א"ר יוסי הגלילי ק"ו: ומה במקום שמחשבה פוסלת בחוץ לא פסל דם שבחוץ את שבפנים, מקום שאין מחשבה פוסלת בפנים אינו דין שלא יפסול דם שבפנים את שבחוץ. א"ל הרי הוא אומר °"אשר יובא מדמה" אפילו מקצת דמה, אמר להם ק"ו ליוצא מעתה: ומה במקום שאין מחשבה פוסלת בפנים, פוסל דם שבפנים את שבחוץ, מקום שמחשבה פוסלת בחוץ אינו דין שיפסול דם שבחוץ את שבפנים? אמרו לו הרי הוא אומר "אשר יובא" הנכנס פוסל ואין היוצא פוסל. ותהא מחשבה פוסלת בפנים מקל וחומר: ומה במקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים, מחשבה פוסלת בחוץ, מקום שפסל דם שבפנים את דם שבחוץ אינו דין שתהא מחשבה פוסלת בפנים? הרי הוא אומר °"ביום השלישי"

מקום

ניתיב בפנים והדר ניתיב בחוץ · דהא לר"א שאר דמים הנכנסין להיכל כשרין חוץ מחטאת ואשם כדקתני מתני': **כיון דאיכא חטאת ואשם** · שאם [יא] נתערבו דמם בדמים הפנימיים לא מצי למימר "יתן בפנים ואח"כ יתן בחוץ" משום דמיפסלי חיצונים לא פסיקא ליה, וא"ת ליפסלינהו לחיצונים להכשיר פנימיי' [יב] למפסלינהו בידים לא קאמר ר"א ומוטב להמתין עד שקיעת החמה ויפסלו מאליהן וישפכם לאמה: **משל דרבי עקיבא** · דמשמע ליה שאר כל הדמים בכלל [יג] "וכל חטאת אשר יובא מדמה" למה הדבר דומה לתלמיד שמזג לו רבו יין בחמין וכו': **לא בחמין אנו עסוקין** · וכיון שאני אומר לך "מזוג" סתם בחמין הייתי אומר לך "עכשיו" אני אומר לך בין בחמין בין בצונן כלומר העוסק בדבר אין רגיל להזכירו כשמדבר בו ואם מזכירו בדעתו להוסיף אחרים עמו ואומר אף זה שהייתי עסוק בו יהא בכלל: ה"ג **מכדי בחטאת עסקינן ואתי** · כולה פרשה: **חטאת דכתב רחמנא ל"ל** · לכתוב ואם יובא מדמה וגו': **אלא ה"ק** [יד] **לאו חטאת לחוד קאמינא** · אלא אף חטאת כשאר קדשים אשר יובא וגו' דלא תימא 'חטאת לא תיפסול שכן מלינו חטאת נכנסת להיכל בחטאות הפנימיות: **מכדי איתרבו כל הקדשים** · (לעיל) [לקמן] מהאי קרא לענין שיהו טעונים מריקה ושטיפה כלי מתכות שנתבשלו בהן כדילפינן בפרק דם חטאת (לקמן צו:) "קדש קדשים היא" וסמיך ליה "וכל חטאת אשר יובא" ואי שאר קדשים נמי מיפסלי ל"ל למיכתב [טו] "חטאת" ליכתוב 'ואשר יובא מדמה' ש"מ חטאת דוקא קאמר: **הא לא דמיא כו'** · מסקנא דקושיא היא: **אלא חטאת יחיד** · דהא [טז] כתיב הך פרשת חטאת אצל פרשת אשם ופרשת שלמים ותודה שהן של [יז] יחידים: **כלפי לייא** · סתם חטאת יחיד נקבה היא: **להכי הוא דאתא** · לחטאת חיצונה שנכנס דמה לפנים: ה"ג **כל הענין הזה אינו מדבר כו'** · ול"ג לפי שמלינו, ואדרבנן פליג בת"כ דמוקמינן ליה ליפסול חטאת החיצונה שנכנס דמה לפנים ואמר להו אין המקרא מדבר אלא בפנימיות שדמם נכנס לפנים (מצוה) ואמר קרא שאם אירע בהן פסול ישרפו אבית הבירה בעזרה ולא חוץ לג' מחנות כמצותן [יח] לדכתיב בהאי קרא (ויקרא ו) "בקדש...באש תשרף" שתהא שריפתה בקדש וליתן לא תעשה על אכילתן בין כשרין בין פסולין כדכתיב (שם) "לא תאכל" דבמקומן לא נאמר לאו על אכילתן וכתבו כאן: **אמרו לו לדבריך** [יט] **חטאת החיצונית שנכנס דמה לפנים מנין** · שנפסלה: **אמר להן הן לא הובא את דמה** · כתיב גבי שעיר החטאת ששרפו בני אהרן וקאמר להו משה הן לא הובא את דמה, הא הובא, בדין שרפוה: **לדבריו דר"ע** · דמוקי ליה בהכי ומרבה והולך שאר קדשי קדשים קאמר דאין לו לרבות בו אלא [כ] חטאת: **מתנ'** יצא אחד מהם לחוץ · חוץ לעזרה: **הפנימי כשר** · ונותן ממנו מתנותיו והקרבן עולה לו: **נכנס אחד מהן לפנים** · להיכל: **מכשיר בחיצון** · לתת ממנו מתנותיו והקרבן כשר: **וחכמים פוסלין** · וטעמייהו מפרש בגמרא: **ומה אם במקום שהמחשבה פוסלת בחוץ** · כלומר מה בחוץ שהוא מקום שהמחשבה פוסלת בו אם חישב בשחיטה ע"מ לזרוק דמה בחוץ פסול: **לא עשה** · אלא מוציא מקצת הדם בחוץ: **את המשויר** · בפנים כיוצא כדאמרינן הפנימי כשר וטעמא ילפינן בגמרא: **מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים** · כלומר היכל שהוא מקום שאין מחשבה פוסלת [כא] בפנים שאם שחט ע"מ ליתן את הניתנין בחוץ בפנים כשר כדאמרי' בפרק כל הפסולין (לעיל לו:) אינו דין כו': **עד שיכפר** בהיכל · **ואין הציץ מרצה על היוצא** · דאמרינן בפרק שני (לעיל כג:) הא אינו נושא אלא עון טמא ואע"ג דפסולין שעלו לא ירדו, אלרצויי מיהא לא מרצו: **גמ'** לא פסל דם שבחוץ את דם שבפנים · אם הוציא אחד מן הכוסות, השני כשר: **מדמה אפילו מקצת** · מדלא כתיב 'את דמה' ורבי יוסי הגלילי לטעמיה דאמר האי קרא בחטאות הפנימיות כתיב, ופסול דחיצונה 'שנכנס דמה לפנים' מהן לא הובא את דמה" וההוא כוליה משמע: ה"ג **אמר להן ק"ו ליוצא מעתה** · מהשתא דאוקימתון האי קרא להכי: **הנכנס פוסל את המשויר ואין היוצא פוסל את המשויר** · "מדמה" מיעוטא הוא דמה של מזבחת ולא דמה של יוצאת: **ותהא מחשבה פוסלת כו'** · *הכ"מ קבעי לה ולא גרס לה בת"כ במילתיה דרבי יוסי הגלילי דהא לדידיה נמי איכא למיבעי: **הרי הוא אומר** · במחשבת חוץ למקומו שלישי [כב] דמוקמינן בפרק ב' (לעיל דף כח:) תניא לענין חוץ למקומו ולהכי נקיט ליה בלשון שלישי דאין מחשבת מקום פוסלת אלא אם כן משולש בדם ובשר ואימורין כגון חוץ לעזרה שבשעת היתר הבמות מלויין שלשתן בו להפוקי מחשבת [כג] (הכנסה) דלאו מקום בשר ואימורין הוא: *ולא תהא [כד] מחשבת חוץ למקומו פוסלת בק"ו · ממחשבת הכנסה: **פגול זה הוא חוץ למקומו** · דאיכא דמפיק [כה] לתרוייהו מקרא אריכא דפרשת צו והאי דפרשת קדושים

תהיו

עכשיו בין בחמין בין בצונן · 'מזוג לי' לישנא דיתורא הוא דבמזיגה של חמין היו עסוקין ובא לומר ולרבות אפילו צונן: **מכדי** איתרבו כל הקדשים לענין מריקה ושטיפה · תימה דלמא ר"ע סבר לה כמ"ד לקמן (דף צו:) קדשי קדשים טעונין מריקה ושטיפה ולא קדשים קלים ואתי חטאת לרבות קדשים קלים: **ת"ל** כל החטאת · ל"ע בריש אלו עוברין (פסחים מג:) דפליגי בדרשה דכל ובבכורות (דף*): **אין** לי אלא חטאת נקבה חטאת זכר מנין · תימה כיון דכבר ריבה חטאת צבור איתרבי לי' חטאת זכר דאין נקבה בצבור ואי הוה גרסי' איפכא *ניחא [כו] תימה לרבי יוסי הגלילי דנפקא ליה מהן לא הובא תיקשי ליה דאין לי אלא חטאת ציבור זכר כגון שעיר דר"ח חטאת יחיד ונקבה מנין [כז]: **ותהא** מחשבה פוסלת בפנים מק"ו · תימה מה לחוץ שכן פסל בו שאר קדשים תאמר בפנים שלא פסל בו אלא חטאת ועוד מה לחוץ שכן פסל בו בשר תאמר בפנים שלא פסל בו אלא דם ועוד מה לחוץ שכן נפסל בכל ענין דם היוצא תאמר בפנים דאין נפסל אלא לכפר:

מקום

עין משפט נר מצוה

עא א מיי' פ"ח מהלכות מעה"ק הלכה יד:

עב בג מיי' פ"ב מהלכות פסה"מ הלכה טו:

עג ד מיי' שם הלכה טז:

[לדי עיי' תוספות נדה עג· ד"ה תלמוד לומר ותוס' מנחות עו: ד"ה אמר ותוס' פסחים מג: ד"ה מאן]

הוה ניחא נ"ק

עד ה מיי' פ"א מהלכות פסה"מ הלכה לד וס"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה ז:

עה ו מיי' פ"א מהלכות פסה"מ הלכה לה:

מנחות סט.

פסחים סא.

נ"ל כמצותם נ"ק

עיין דק"ס וחילופי גרסאות ובספר פנים מאירות

◆

שיטה מקובצת

א] דמן לפנים פסולין:
ב] משל דר"ע למה:
ג] ל"ל לאו חטאת קאמינא לך תיבת אלא ל"ש ואות ה' נמחק:
ד] תיבות לגבי מזבח נמחק:
ה] בצונן ואמר לו אל תמזוג לי אלא בחמין:
ו] מנין תימה תיפוק לי דהא איתרבי כל הקדשים למריקה ושטיפה:
ז] תיבת חטאת ל"ש:
ח] מנין כלפי תיבות ת"ל וכל ל"ש:
ט] תיבות לפי שמצינו נמחק:
י] הפסולין שניתנו:
יא] שאם נתערב דמם:
יב] פנימיים דלמיפסלינהו בידים:
יג] וכל חטאת:
יד] ה"ק לא בחטאת לחוד קאמינא לך אלא:
טו] למיכתב וכל חטאת:
טז] כתיבא הך:
יז] של יחיד הס"ד:
יח] כמצותן בכשרות כדכתיב:
יט] חטאת החיצונה שנכנס דמה לפנים:
כ] אלא חטאת הס"ד:
כא] פוסלת בו שאם ותיבת בפנים נמחק:
כב] שלישי דאוקימנא בפ"ב:
כג] מחשבת היכל דלאו תיבת הכנסה נמחק:
כד] מחשבת ס"א מחשבה פוסלת בחוץ כלומר מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו לא תהא פוסלת מקל וחומר:
כה] דמפיק תרוייהו מקרא אריכא דפרשת צו וההוא דפרש' קדושים ותיבת והאי נמחק:
כו] ניחא אין לי אלא חטאת נקבה חטאת זכר מנין ת"ל כל חטאת ואין לי אלא חטאת יחיד דביחיד נמי איכא זכר כגון שעיר נשיא חטאת צבור מנין ת"ל וכל חטאת א"נ יש ליישב גירסת רש"י וה"ק חטאת זכר ביחיד מנין דצבור שאני דלא אפשר נקבה בהן:
כז] מנין וי"ל מב"ש דלא מצינו הכשר בפנים ליחיד א):

א) ואף דברו של כה"ג מצינו לו הכשר בפנים י"ל דס"ל לר"י הגלילי כמ"ד ביומא דף נ דמקרי חטאת השותפין ע"ש ·